

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาเอกสารชั้นต้นภาษาต่างประเทศสมัยรัชกาลที่ ๗ ศึกษากรณีการเสด็จประพาส
ต่างประเทศเรื่อง พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสสหรัฐอเมริกา แคนาดา
และญี่ปุ่น พ.ศ. ๒๔๗๔

โดย

นางสาวภาพิศุทธิ์ สายจำปา

เสนอ

พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

สถาบันพระปกเกล้า

พ.ศ. ๒๕๕๘

คำนำ

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกฯ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ผู้ทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินสยาม ในระยะเวลาครองราชย์ถึงแม้จะเพียงเก้าปีแต่เป็นเก้าปีที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจด้วยพระสติปัญญาและพระอุตสาหะเป็นล้นพ้น ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นช่วงเวลาสำคัญของประเทศไทย ไม่เฉพาะแต่เรื่องของการเปลี่ยนแปลงการปกครองเท่านั้น ยังมีพระราชกรณียกิจที่พระองค์ทรงมอบไว้ให้แก่พสกนิกรชาวไทยอย่างมากล้นเหลือคณานับ ซึ่งบัดนี้ข้อเท็จจริงในอดีต ผลปรากฏเด่นชัดและล้วนเป็นพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีต่อประชาชนชาวสยามในสมัยนั้น ตราบจนสมัยปัจจุบันนี้

รายงานฉบับนี้เป็นทั้งเป้าหมายและความฝันของผู้วิจัยในการศึกษา “พระปกเกล้าศึกษา” การได้รับโอกาสจากสถาบันพระปกเกล้าเสมือนเป็นประตูก้าวแรกในการก้าวเดินไปในทิศทางสาขาประวัติศาสตร์ตามเป้าหมาย ทั้งตั้งใจศึกษาจากเอกสารปฐมภูมิให้ได้มากที่สุด ดังนั้นรายงานฉบับนี้จึงได้ถูกการขัดเกลาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยขอน้อมรับด้วยยินดีในคำแนะนำและพร้อมที่จะแก้ไขให้รายงานวิจัยเกิดความถูกต้องมากที่สุดเท่าที่ทำได้ เพียงขอให้ป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในสักมุมมองใดมุมมองหนึ่ง

การศึกษาวิจัย เอกสารชั้นต้นภาษาต่างประเทศสมัยรัชกาลที่ ๗ ศึกษากรณิการเสด็จประพาสต่างประเทศเรื่อง : พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสสหรัฐอเมริกา แคนาดา และญี่ปุ่น พ.ศ. ๒๔๗๑ - ๒๔๗๔ นี้ ผู้วิจัยคาดหวังให้เป็นข้อมูลหนึ่งที่สามารณนำไปต่อยอดการศึกษาในพระปกเกล้าศึกษาได้ต่อไป

ภาพิสุทธิ สายจำปา

กิตติกรรมประกาศ

ขอน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกฯ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ ที่ได้ทรงสร้างบ้านรักษาเมืองอันเอื้อประโยชน์แก่แผ่นดินนี้ตลอดมา ขอพระบารมีโปรดปกป้องและรักษาประเทศชาติและชาวไทยทุกคนสืบไป

งานวิจัยนี้ได้รับความช่วยเหลืออย่างมากมายทั้งจากหน่วยงานและบุคคล หน่วยงานแรกคือสถาบันพระปกเกล้า ที่มอบโอกาสให้เกิงานวิจัยฉบับนี้ขึ้น ขอขอบคุณสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ศูนย์ข้อมูลพระปกเกล้าศึกษาและห้องสมุดกระทรวงการต่างประเทศที่เป็นแหล่งข้อมูลทั้งเอกสารจดหมายเหตุและวรรณกรรม

บุคคลแรกที่ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นพิเศษคือ รองศาสตราจารย์ ม.ร.ว.พฤษิฐาณ ชุมพลที่ได้เมตตาผู้วิจัยทั้งความรู้ในพระปกเกล้าศึกษา การใช้ภาษาอังกฤษและที่สำคัญได้ให้เวลาในการปรึกษาอย่างเต็มที่และจริงจัง นายอิศร ปกมนตรี เอกอัครราชทูตประจำกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ที่ปรึกษางานวิจัยที่คอยชี้แนะแก้ไขอันเป็นประโยชน์ยิ่ง และนางฉัตรบงกช ศรีวัฒนสาร นักวิชาการสถาบันพระปกเกล้าที่มอบมิตรสัมพันธ์ให้ดังพี่น้อง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งข้อมูลที่ได้กล่าวมา

ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะเต็มเต็มระยะทางการเสด็จพระราชดำเนินต่างประเทศครั้งที่ ๑ และพระราชกรณียกิจที่ปราศจากการจัดทำจดหมายเหตุในการเสด็จพระราชดำเนินต่างประเทศของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวครั้งนี้ให้เป็นที่ประจักษ์

ขอกุศลอันเกิดขึ้นจากงานวิจัยฉบับนี้ มอบแด่บุพการี อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้มีอุปการคุณต่องานวิจัยและต่อผู้วิจัย หากมีข้อผิดพลาดผู้วิจัยขอน้อมรับด้วยความเต็มใจและพร้อมจะพัฒนางานวิจัย “พระปกเกล้าศึกษา” ต่อไป

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเอกสารชั้นต้นภาษาต่างประเทศเกี่ยวกับการเสด็จประพาสสหรัฐอเมริกา แคนาดา และญี่ปุ่นของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑-๒๔๗๔ เป็นการเสด็จพระราชดำเนินครั้งที่ ๓ ใน ๔ ครั้งระหว่างทรงครองราชย์ (พ.ศ.๒๔๖๘-๒๔๗๓)

โดยที่ไม่มีรายงานระยะเสด็จพระราชดำเนินที่เรียบเรียงไว้ก่อนหน้านี้เกี่ยวกับการเสด็จประพาสครั้งที่ ๓ นี้ งานวิจัยนี้จึงได้ใช้กฤตภาคหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ มีเป็นชุดเย็บเล่มที่ให้บริการอยู่ที่สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เป็นฐานในการเรียบเรียงในการเสด็จพระราชดำเนินตามลำดับเวลาขึ้น จากนั้นได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์พระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติระหว่างระยะทางนั้น โดยมีเอกสารจดหมายเหตุของไทยประกอบ

การศึกษาพบว่าสาเหตุแรกเริ่มและสำคัญของการเสด็จฯ คือความจำเป็นของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจะต้องทรงเข้ารับการผ่าตัดต่อกระดูกในพระเนตรซ้ายที่สหรัฐอเมริกา เพราะการผ่าตัดชนิดนี้ยังไม่สามารถทำในประเทศสยามได้ แต่ได้ทรงถือโอกาสประกอบพระราชกรณียกิจเจริญพระราชไมตรีใน ๓ ประเทศดังกล่าว ทรงศึกษาความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สหรัฐอเมริกาและทรงพระราชปฏิสันถารกับบุคคลหลายวงการนับว่าเป็นการทูตทางวัฒนธรรม อีกทั้งประทับพักผ่อนพระอิริยาบถท่ามกลางธรรมชาติของประเทศแคนาดาด้วยการเสด็จพระราชดำเนินจึงมีลักษณะที่เป็นทางการเพียงส่วนน้อย ส่วนใหญ่เป็นการส่วนพระองค์(INCOGNITO)

การศึกษาพบด้วยว่าได้โปรดเกล้าฯ ให้มีการทำการประชาสัมพันธ์ประเทศสยามและพระองค์อย่างเป็นระบบก่อนและระหว่างการเสด็จฯ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยมีถึงขนาดนี้มาก่อน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องยิ่งขึ้นในหมู่สาธารณชนของประเทศที่เสด็จพระราชดำเนิน ทั้งยังได้พระราชทานสัมภาษณ์นักหนังสือพิมพ์ชาวอเมริกันแทบจะทันทีที่เสด็จถึงประเทศนั้น มีพระราชกระแสถึงแผนการของพระองค์ที่จะให้ราษฎรมิสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในระดับการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาล เป็นส่วนของการเตรียมการให้ประเทศมีการปกครองโดยมีผู้แทนในระดับชาติ ซึ่งโครงการประชาสัมพันธ์นี้นับได้ว่าประสบความสำเร็จสำหรับการผ่าตัดพระเนตรนั้นก็ประสบความสำเร็จเช่นกัน จากนั้นได้เสด็จประพาสฝั่งตะวันออกของสหรัฐอเมริกาและในประเทศแคนาดาจากฝั่งตะวันออกถึงฝั่งตะวันตก

ในขาเสด็จกลับสยามประเทศผ่านประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้ทรงผ่านและได้เจริญพระราชไมตรี
แล้วตั้งแต่ครั้งขาเสด็จฯไป

สรุปได้ว่า นอกจากการผ่าตัดพระเนตรที่สำเร็จแล้ว ยังทรงได้ความรู้สมัยใหม่ต่างๆ
ไว้เพื่อนำมาปรับใช้ในสยาม ทรงเจริญพระราชไมตรีให้มีความแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นให้สยาม
ปรากฏเป็นประเทศเอกราชที่มีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศ

Research Title: A research study of English language primary sources on King Prajadhipok's visit to the USA , Canada and Japan 1931-1932

Researcher: Papisuti Saichampa

To: King Prajadhipok Museum, King Prajadhipok's Institute

Year: 2015

Abstract

This is a study of primary sources on King Prajadhipok's visit to the USA , Canada and Japan during his reign (1925-1935). It was the third of his four trips aboard as King;

Given the lack of a ready-made chronological report on the trip, the study examined the Steven-Hayes files of English language news paper cuttings available at the National Archives of Thailand and put together a chronological report in itinerary form it also analytically described the activities the King and his Queen Rambhai Barni engaged in. This was put in the context of the domestic and foreign relations situations of Siam and of the countries visited.

By checking this with Thai sources , official and otherwise, the study found that the initial and important reason for the trip was for the King to have a much needed operation in the USA for cataract in his left eye. However, the King and Queen took opportunity to do the royal duty of furthering relations with the countries visited. This involved brief phases of official visits at the head of state level in each country. However, for the most part, they went "incognito", during which trips and stays the hosts extended appropriate security and hospitality throughout. This afforded them the opportunity to observe and study advances in scientific, technological and industrial fields, especially in USA, as well as to engage in what might be called cultural diplomacy in all the three countries.

Notably, the King and Queen had privately commissioned a public relations campaign prior to and during the trip so that a correct understanding of Siam and the royal couple would result.

This had never before been done to such a systematic extent. The King also granted a lengthy interview to American journalists early on in the USA. Among other things, he let it be known that he was embarking on a plan to extend voting rights to his people at the local and municipal levels as an initial step toward representative government at the national level.

The cataract operation was successful and after a month's recuperation, they travelled in Eastern part of the USA and then across Canada where much needed rest and recreation amongst nature were the main pursuits.

In sum, apart from the medical treatment, the trip enabled the King to gather knowledge for use in his modernizing project for Siam and also to put diplomatic relations between Siam and the USA, Canada and Japan on a firm footing, such that Siam was better recognized as an independent state active in international affairs.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract)	จ
สารบัญ	๗
สารบัญภาพประกอบ	ฅ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๓
ระเบียบวิธีการศึกษา	๔
ขอบเขตของการศึกษา	๔
บทที่ ๒ สํารวจแหล่งข้อมูลปฐมภูมิที่เกี่ยวข้อง	๕
เอกสารส่วนพระองค์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ป.ป.ร.	๕
จดหมายเหตุของกระทรวงการต่างประเทศ	๖
กรมราชเลขาธิการ	๗
ภาพยนตร์	๘
บางกอกไทมส์ (BANGKOK TIMES)	๑๐
ราชกิจจานุเบกษา	๑๐
ลักษณะของกฤตภาคข่าวเอกสารส่วนพระองค์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ป.ป.ร.	๑๑
บทที่ ๓ บริบทสยาม สหรัฐอเมริกา แคนาดา และญี่ปุ่นที่พาดผ่าน พ.ศ. ๒๔๗๓ -๒๔๗๔	๕๗
บริบทสยาม	๕๗
บริบทประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น ช่วง พ.ศ.๒๔๗๓-๒๔๗๔	๖๓
บทที่ ๔ ระยะเวลาเสด็จพระราชดำเนิน สหรัฐอเมริกา แคนาดา และญี่ปุ่น พ.ศ. ๒๔๗๓-๒๔๗๔	๗๑
๒๔๗๔	
การเตรียมการเสด็จพระราชดำเนิน	๗๑

งบประมาณการเสด็จพระราชดำเนิน	๓๔
รายพระนามและนามผู้โดยเสด็จพระราชดำเนิน	๓๖
การเตรียมที่ประทับ ณ สหรัฐอเมริกา	๓๗
การเตรียมกำหนดการ	๓๘
ระยะทางเสด็จพระราชดำเนินสหรัฐอเมริกา แคนาดา และญี่ปุ่น พ.ศ. ๒๔๗๓ – ๒๔๗๔	๘๑
บทที่ ๕ พระราชกรณียกิจสำคัญคราวเสด็จพระราชดำเนินประเทศ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น พ.ศ. ๒๔๗๓ – ๒๔๗๔	๑๑๓
เหตุผลของการเสด็จพระราชดำเนิน	๑๑๓
การรักษาพระเนตร	๑๑๔
พระราชกรณียกิจด้านการปกครอง	๑๑๕
พระราชกรณียกิจการต่างประเทศ	๑๒๔
พระราชกรณียกิจด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ อุตสาหกรรม	๑๓๐
พระราชกรณียกิจด้านการสื่อสารมวลชน	๑๓๖
บทที่ ๖ บทสรุป	๑๔๕
บรรณานุกรม	๑๕๑
ประวัติผู้วิจัย	๑๕๕

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
๑. ภาพปกในสมุดกฤตภาคชุดของนายเรมอน บี สเตเว่นส์ ทูลเกล้าฯ ถวาย เล่ม ๑	๑๓
๒. ภาพปกในสมุดกฤตภาคชุดของนายเรมอน บี สเตเว่นส์ ทูลเกล้าฯ ถวาย เล่ม ๒	๑๔
๓. ตัวอย่างข่าวจากสมุดกฤตภาคชุดของนายเรมอน บี สเตเว่นส์	๑๕
๔. ตัวอย่างการตัดแปะข่าว จากสมุดกฤตภาคข่าวชุดของนายเรมอน บี สเตเว่นส์ ทูลเกล้าฯ ถวาย ที่นำข่าวหลายหัวข้อมารวมในหน้าเดียว	๑๖
๕. ภาพตัวอย่างลักษณะทางกายภาพของกฤตภาคข่าว ชุดของนายวิลเลียม เจ เอ็ม แอนด์ วัตสัน อาร์มสตรอง ทูลเกล้าฯ ถวาย	๑๗
๖. ตัวอย่างข่าวแจ้งล่วงหน้าก่อนการเสด็จพระราชดำเนินฯ	๑๙
๗. ตัวอย่างการรายงานข่าวล่วงหน้าก่อนการเสด็จพระราชดำเนินไปที่แคนาดา	๒๐
๘. กฤตภาคข่าวรายงานการต้อนรับอย่างเป็นทางการของต่างประเทศเอกสารส่วน พระองค์ ป.ป.ร. เล่ม ๘ (๘ พฤษภาคม -๑๑ กรกฎาคม ๒๔๗๔)	๒๒
๙. กฤตภาคข่าวรายงานการต้อนรับอย่างเป็นทางการของต่างประเทศเอกสารส่วน พระองค์ ป.ป.ร. เล่ม ๔ (๑๓เมษายน -พฤษภาคม ๒๔๗๔)	๒๓
๑๐. กฤตภาคข่าวรายงานการต้อนรับอย่างเป็นทางการของต่างประเทศแห่งชาติ . เอกสาร ส่วนพระองค์ ป.ป.ร. เล่ม ๔ (๑๓ เมษายน - พฤษภาคม ๒๔๗๔)	๒๔
๑๑. กฤตภาคข่าวรายงานการต้อนรับอย่างเป็นทางการของต่างประเทศเอกสารส่วน พระองค์ ป.ป.ร. เล่ม ๘ (๘ พฤษภาคม -๑๑ กรกฎาคม ๒๔๗๔)	๒๕

๑๒. กฤษฎีกาข่าวรายงานการต้อนรับอย่างเป็นทางการของต่างประเทศเอกสารส่วน พระองค์ ป.ป.ร. เล่ม ๔ (๑๓ เมษายน - พฤษภาคม ๒๔๗๔)	๒๖
๑๓. กฤษฎีกาข่าวรายงานการต้อนรับอย่างเป็นทางการของต่างประเทศเอกสารส่วน พระองค์ ป.ป.ร. เล่ม ๔ (๑๓ เมษายน - พฤษภาคม ๒๔๗๔)	๒๗
๑๔. กฤษฎีกาข่าวรายงานการต้อนรับอย่างเป็นทางการของต่างประเทศเอกสารส่วน พระองค์ ป.ป.ร. เล่ม ๔ (๑๓ เมษายน - พฤษภาคม ๒๔๗๔)	๒๘
๑๕. กฤษฎีกาข่าวรายงานการพระราชดำเนินฯ เอกสารส่วนพระองค์ ป.ป.ร. เล่ม ๘ (๘ พฤษภาคม - ๑๑ กรกฎาคม ๒๔๗๔)	๒๙
๑๖. กฤษฎีกาข่าวแนะนำพระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี	๓๐
๑๗. กฤษฎีกาข่าวพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานสัมภรณ์เอกสาร ส่วนพระองค์ ป.ป.ร. เล่ม ๓ (๑๒-๓๐ เมษายน ๒๔๗๔)	๓๑
๑๘. กฤษฎีกาข่าวพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานสัมภรณ์เอกสาร กรมราชเลขาธิการ	๓๓
๑๙. กฤษฎีกาข่าวพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานสัมภรณ์ เอกสาร กรมราชเลขาธิการ หน้า ๒	๓๔
๒๐. กฤษฎีกาข่าวพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานสัมภรณ์ เอกสาร กรมราชเลขาธิการ หน้า ๓	๓๕
๒๑. กฤษฎีกาข่าวการปกครองแผ่นดินขณะเสด็จประพาสสหรัฐอเมริกาเอกสารส่วน พระองค์ ป.ป.ร. เล่ม ๘ (๘ พฤษภาคม - ๑๑ กรกฎาคม ๒๔๗๔)	๓๖
๒๒. กฤษฎีกาข่าวการปกครองแผ่นดินขณะเสด็จประพาสสหรัฐอเมริกาเอกสารส่วน พระองค์ ป.ป.ร. เล่ม ๗ (๒๖ เมษายน - ๑๘ พฤษภาคม ๒๔๗๔)	๓๗
๒๓. กฤษฎีกาข่าวเกี่ยวกับประเทศสยาม	๓๘
๒๔. กฤษฎีกาข่าวการรายงานความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการรักษาพระเนตร	๓๙

๒๕. กฤตภาคข่าวการรายงานความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการรักษาพระเนตรเอกสารส่วนพระองค์ป.ป.ร. เล่ม ๔ (๑๓ เมษายน-พฤษภาคม๒๕๖๔)	๔๐
๒๖. กฤตภาครายงานข่าวพระราชกรณียกิจรายวันเอกสารส่วนพระองค์ ป.ป.ร. เล่ม ๔ (๑๓ เมษายน - พฤษภาคม ๒๕๖๔)	๔๑
๒๗. กฤตภาครายงานข่าวพระราชกรณียกิจรายวัน เอกสารส่วนพระองค์ ป.ป.ร. เล่ม ๔ (๑๓เมษายน- พฤษภาคม๒๕๖๔)	๔๒
๒๘. กฤตภาครายงานข่าวพระราชกรณียกิจรายวันสหรัฐอเมริกา เอกสารส่วนพระองค์ ป.ป.ร. เล่ม๘ (๘ พฤษภาคม -๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔)	๔๓
๒๙. กฤตภาครายงานข่าวพระราชกรณียกิจรายวันที่สหรัฐอเมริกาเอกสารส่วนพระองค์ ป.ป.ร. เล่ม๘ (๘ พฤษภาคม -๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔)	๔๕
๓๐. กฤตภาครายงานข่าวพระราชกรณียกิจรายวันที่สหรัฐอเมริกาเอกสารส่วนพระองค์ ป.ป.ร. เล่ม๘ (๘ พฤษภาคม -๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔)	๔๖
๓๑. กฤตภาครายงานข่าวพระราชกรณียกิจรายวันขณะประทับที่ประเทศแคนาดา เอกสารส่วนพระองค์ ป.ป.ร.เล่มที่ ๑๑ ข่าวตัดจากหนังสือพิมพ์ (วันที่ ๑ สิงหาคม-๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔)	๔๗
๓๒. กฤตภาครายงานข่าวพระราชกรณียกิจรายวันขณะประทับที่ประเทศแคนาดา เอกสารส่วนพระองค์ ป.ป.ร.๑ เล่ม๘ (๘ พฤษภาคม -๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔)	๔๘
๓๓. กฤตภาครายงานข่าวพระราชกรณียกิจรายวันขณะประทับที่ประเทศแคนาดา เอกสารส่วนพระองค์ ป.ป.ร.เล่มที่ ๑๑ ข่าวตัดจาก หนังสือพิมพ์ (วันที่ ๑ สิงหาคม-๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔)	๔๙
๓๔.กฤตภาครายงานข่าวการเสด็จพระราชดำเนินไปรักษาพระเนตร	๕๐
๓๕.กฤตภาคแสดงข่าวสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ทรงเห็นด้วยกับการมีสามีหรือภรรยาเพียงคนเดียวเอกสารส่วนพระองค์ ป.ป.ร เล่ม๘ (๘ พฤษภาคม -๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔)	๖๒
๓๖. กฤตภาคแสดงข่าวพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับการต้อนรับจากประเทศสหรัฐอเมริกาเอกสารส่วนพระองค์ป.ป.ร. เล่ม ๔ (๑๓ เมษายน-พฤษภาคม	๖๕

๒๔๓๔)	
๓๗. กฤตภาคแสดงข่าวพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับการต้อนรับจากประเทศแคนาดา จากหนังสือพิมพ์ The Vancouver Sun ฉบับวันที่ ๑๑ เมษายน ค.ศ. ๑๙๓๑	๖๗
๓๘. พระราชกระแสการตรวจรักษาพระเนตรของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว วันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๗๓	๗๑
๓๙. เอกสารราชเลขานุการฝ่ายต่างประเทศในการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับเรื่องพระเนตรพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว	๗๓
๔๐. ตัวอย่างจดหมายพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าไทรทศประพันธ์ กรมหมื่นเทววงศ์วโรปการเป็นผู้จัดทำโปรแกรมการเสด็จพระราชดำเนินเพื่อการทอดพระเนตรกิจการในต่างประเทศ	๗๘
๔๑ . สำเนารายงานเสนาบดีสภาให้มีการเผยแพร่ข่าวทางวิทยุกระจายเสียง	๘๐
๔๒. เส้นทางการเดินทางของบริษัทแคนาเดียนปาสซิฟิ คจากแผ่นดินในแฟ้ม กต. ๗.๓.๓/๗: เสด็จกลับจาก สหรัฐอเมริกา (และญี่ปุ่น) พ.ศ. ๒๔๗๔	๘๒
๔๓. เอกสารกรมบัญชาการที่แสดงให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนเรือซีแลนเดียในการเสด็จพระราชดำเนินไปสหรัฐอเมริกา	๘๓
๔๔. เรือซีแลนเดีย(SELANDIA) บริษัท THE EAST ASIATIC COMAPY LTD ซึ่งใช้เป็นเรือพระที่นั่ง	๘๔
๔๕. ภายในเรือซีแลนเดีย (SELANDIA)	๘๕
๔๖. ภาพเรือเดินสมุทรจากแผ่นดินในแฟ้มก.ต.๗.๓.๓/๗:เสด็จกลับจากสหรัฐอเมริกา (และญี่ปุ่น)พ.ศ.๒๔๗๔	๘๖
๔๗. ภาพเส้นทางเดินเรือ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.ก.ต.๗.๓.๒/๖:รายงานระยะทางเดินเรือเสด็จอเมริกา (๒๔๗๓-๒๔๗๔)	๘๘
๔๘. ภาพแผนที่ปี ค.ศ.๑๙๓๑ ซึ่งเป็นเอกสารร่วมสมัย จะเห็นแผนที่แสดงนิวยอร์กของสหรัฐอเมริกาและ แคว้นควิเบก (Quebec)ของแคนาดา	๑๐๑
๔๙. แผนที่ประเทศแคนาดา	๑๐๒
๕๐. รัฐสภานินเฮา (Parliament Hill)	๑๐๓
๕๑. Banff National Park ที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๐๔

๕๒. ประมวลภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี เสด็จนิวัตพระนครในวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๔๗๔ จากหนังสือพิมพ์ บางกอกไทม์	๑๑๐
๕๓. ข่าวหมายกำหนดการรักษาและการถวายการผ่าตัด	๑๑๔
๕๔. การถวายการตรวจ ณ บ้านของ ดร.วิลเมอร์(Dr.Willmer) ที่กิลฟอร์ด (Guilford),เอกสารส่วนพระองค์ ป.ป.ร.เล่ม๔ กฤตภาค 1 May 1931	๑๑๕
๕๕. นายแพทย์ที่ถวายการรักษาและนายแพทย์ที่ถวายการผ่าตัด สถาบันที่ถวายการตรวจรักษา เอกสารส่วนพระองค์ ป.ป.ร.เล่ม๔ กฤตภาค 1 May 1931	๑๑๖
๕๖. ข่าวการเสด็จพระราชดำเนิน ณ ประเทศญี่ปุ่น พ.ศ.๒๔๗๔	๑๒๕
๕๗. ข่าวการเสด็จพระราชดำเนิน ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา พ.ศ.๒๔๗๔	๑๒๗
๕๘. ข่าวการเสด็จพระราชดำเนิน ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา พ.ศ.๒๔๗๔	๑๒๘
๕๙. ข่าวการเสด็จพระราชดำเนิน ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา พ.ศ.๒๔๗๔	๑๒๙
๖๐. ได้เสด็จเยี่ยมนายทอมัส เอดิสัน (Thomas Edison) ในภาพนี้Charles Edison ลูกชาย เป็นผู้ให้การต้อนรับและส่งเสด็จฯ; เอกสารส่วนพระองค์ กฤตภาคข่าว 10 July 1931)	๑๓๑
๖๑. เสด็จทอดพระเนตรสำนักงานของหนังสือพิมพ์นิวยอร์ก เฮรัลด์ ตรีบูน (New York Herald Tribune ; เอกสารส่วนพระองค์ กฤตภาคข่าว 4 July 1931)	๑๓๒
๖๒. เสด็จพระราชดำเนินไปบริษัทเเนรัล อิเล็กทริก จำกัดทอดพระเนตรห้องทดลอง เรื่องการไฟฟ้า(Laboratories of the General Electronic Company) เอกสารส่วนพระองค์ กฤตภาคข่าว 11 July 1931	๑๓๓
๖๓. ทอดพระเนตรตึกเอ็มไพร์ สเตต (Empire State Building) นคร นิวยอร์ก ตึกที่สูงสุด ในขณะนั้น : เอกสารส่วนพระองค์ กฤตภาคข่าว 1 July 1931	๑๓๔
๖๔. เสด็จไปเมืองเลควูด (Lakewood) มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ (New Jersey State) ทอดพระเนตร และประทับยานอากาศ (dirigible) ของกองทัพเรือสหรัฐอเมริกา ชื่อ ลอส แองเจลิส (Los Angeles) บินรอบมลรัฐนิวยอร์กเอกสารส่วนพระองค์ กฤตภาคข่าว 28July1931	๑๓๕
๖๕. ข่าวสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีพระบรมราชินีซึ่งว่ากันว่าเป็นหนึ่งในสตรีที่สวยงามที่สุดในตะวันออก;เอกสารส่วนพระองค์ กฤตภาคข่าว 17 April 1931	๑๔๑
๖๖. เสด็จร่วมงานเทศกาล ของประเทศแคนาดา	๑๔๔

๖๗. ข้าพเจ้า ศภาคารศึกษาอเมริกัน และมหาวิทยาลัยยอร์จ วอชิงตัน (George Washington University) พูลเกล้าฯ ถวายปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (Doctor of Law, Honoris Causa) วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๔ ณ สหรัฐอเมริกา